

A [p, t, k] mássalhangzó zöngelkedési ideje horvát-magyar kétnyelvűeknél

Davor Trošelj

ELTE Nyelvtudományi doktori iskola

davor_troselj@yahoo.com

A kétnyelvűek zöngelkedési időit (VOT) már több nyelvpár, például angol-spanyol, görög-angol vagy francia-angol esetében elemezték, nincs azonban még olyan kutatás, amely a horvát-magyar kétnyelvű beszélők VOT-ivel foglalkozna. A szakirodalom egyes eredményei azt bizonyítják, hogy a kétnyelvűek mind a két nyelvükön képesek az egynyelvűekhez hasonló VOT-eket produkálni; míg más kutatások azt mutatják, hogy a nem domináns nyelvet nagymértékben befolyásolja a domináns nyelv, azaz a nem domináns nyelv VOT értékei inkább a domináns nyelvhez állnak közelebb. Olyan kutatások is vannak, amelyek azt állítják, hogy a domináns nyelv fonetikai tulajdonságait befolyásolhatja a nem domináns nyelv elsajátítása.

A korábbi kutatások azt mutatták, hogy a magyar egynyelvű beszélők VOT értékei hosszabbak, mint a horvát egynyelvűeké. A jelen kutatás célja a horvát-magyar kétnyelvűek VOT értékeinek az elemzése a /p, t, k/ zöngétlen zármássalhangzókkal kezdődő horvát szavakban. Az elemzett korpusz 10 horvát-magyar kétnyelvű beszélő stúdióban készült hangfelvételéből állt. Az adatközlők a felvétel előtt egy kérdőívet töltöttek ki a nyelvi háttérükről, amely alapján két csoportra tudtam osztani őket: horvát domináns és magyar domináns kétnyelvűek. A kétnyelvűek VOT értékeit horvát egynyelvűek adataival hasonlítottam össze. Az adatközlők feladata az volt, hogy egy 30 horvát szóból álló szólistát olvassanak fel. Ebből a 30 szóból 10 /p/ hanggal kezdődött, 10 /t/-vel és 10 a /k/ zármássalhangzóval. Mindegyik explozívát egy horvát magánhangzó (u, o, a, e, i) követte. Hipotéziseim szerint 1. a kétnyelvűek hosszabb VOT-eket fognak produkálni, mint az egynyelvűek. 2. A horvát domináns és a magyar domináns csoport összehasonlításakor a magyar domináns csoportnak magasabb VOT értékei lesznek.

Az akusztikai elemzést a PRAAT programban végeztem. Az eredmények szerint a kétnyelvűek képesek az egynyelvűekhez hasonló VOT értékeket produkálni, illetve több esetben a két nyelv közötti interferencia valósult meg.